

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Taiteen perusopetus on tavoitteellisesti etenevää ja oppilaan taitotason huomioivaa, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen koulutusta, joka tukee varhaisiästä lähtien oppilaan kasvua, elinikäistä oppimista, taidesuhteen ja taitojen muodostumista sekä edistää mahdollisuuksia hakeutua eri taiteenalojen jatko-opintoihin. Taiteen perusopetus edistää luovaa osaamista, kulttuurista osallisuutta, kestävä

elämäntapaa sekä yksilön hyvinvointia.

Pop & Jazz Konservatorion Säätiö ehdottaa kolmea muutosta ensimmäisen pykälän osalta:

- 1 Lisäyksenä "ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää"
- 2 Muutoksena "varhaisiästä lähtien" -sanaparin paikka
- 3 Muutos pykälän viimeiseen virkkeeseen siten, että opetus-sana korvattaisiin taiteen perusopetus -sanoilla

Perustelut:

Ehdotetusta ensimmäisestä pykälästä on poistettu maininta siitä, että opetus on ensisijaisesti suunnattava lapsille ja nuorille. Tämä ensisijaisuus on kuitenkin tärkeää säilyttää myös uudessa lainsäädännössä.

Lain uudistamisen tavoitteet saatavuus ja saavutettavuus ovat tärkeitä, mutta tavoitteita ei tule toteuttaa lasten ja nuorten kustannuksella.

Lapsilla on oikeus saada heidän tarpeisiinsa vastaavaa koulutusta sekä kasvatuksellisesti turvallinen oppimisympäristö. Tämän turvaavat niin Suomen perustuslaki kuin YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus.

Kyseinen sopimus määrittelee lapsiksi kaikki alle 18-vuotiaat (artikla 1) ja painottaa erityisesti lasten oikeutta osallistua taide- ja kulttuurielämään (artikla 31). Näistä lähtökohdista on perusteltua, että laissa todettaisiin nimenomaisesti opetuksen ensisijaiseksi kohderyhmäksi lapset ja nuoret.

Taiteen perusopetuksen tarkoitusta tulee katsoa myös ottaen huomioon nuorisolain (1285/2016) 2 § 3. kohta, jonka mukaan lain tavoitteena on tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa.

Käytännön kokemukset osoittavat, että lasten ja nuorten ensisijaisuuden poistaminen johtaa tilanteisiin, joissa aikuisten opiskelijoiden suurempi osallistuminen heikentää lasten osallistumista ja oppimisympäristöä. Näin on epähuomiossa tapahtunut aiemmin monissa oppilaitoksissa. Pari vuosikymmentä sitten myös Pop & Jazz Konservatoriossa, mutta ei enää.

Vaarana on, että jos aikuisia tulee koulutukseen enemmän, innokkaiden lasten ja nuorten mahdollisuudet päästä sisään ja edetä tavoitteellisessa taiteen perusopetuksessa pienenevät, koska opetuksen järjestäjän henkilöstö- tai muut resurssit eivät riitä antamaan lapsille ja nuorille tarvittavaa määrää opetusta. Nykyinen lakiteksti on tarjonnut opetuksen järjestäjälle oikeudellisen perustan toimia lapsen edun mukaisesti – peruste, jota ei tule menettää.

Nykyinen muotoilu, jossa taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattua, ei sulje pois opetuksen järjestämistä aikuisille. Raportin mukaan taiteen perusopetuksesta noin 10% suuntautuu nykyisin aikuisille. Määrää ei ole syytä merkittävästi kasvattaa.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Laissa tulee näkyä, että opetussuunnitelman perusteet tulee laatia taiteenaloittain eriteltyinä, vaikka olisivatkin samassa dokumentissa, kuten nytkin.

Mitoituksesta ja sen laskemisesta

Taiteen perusopetuksen tasolta toiselle etenevä luonne tarkoittaa, että taitoja ja osaamista karttuu opintojen edetessä. Tässä mielessä ei ole järkevää perustaa oppimäärän laajuutta vain annetun opetuksen määrään, vaan osaamisella olisi oltava jokin merkitys. Lahjakkaampi ja motivoituneempi oppija voi saavuttaa paremman osaamisen pienemmällä opetusmäärällä kuin laiskempi oppija. Vanha totuus on, että se mitä lasketaan, sitä myös saadaan. Opetustuntien määrä ei vielä kerro

osaamisesta mitään. Ammatillisesta koulutuksesta tuttu osaamisperustaisuus tukisi tasolta toiselle etenemisen tavoitetta ja kannustaisi muuhunkin kuin mekaaniseen opetustuntien laskemiseen.

Jos oppilaan saamien opetustuntien määrä määrittää rahoituksen, miten tulee tulkita tilanteita, joissa oppilas ei jossain vaiheessa osallistu, vaikka opetusta tarjotaankin, tai sairastuu eikä pääse joillekin tunneille. Entä kun yhtyekonserttiin pidetään ylimääräisiä harjoituksia tai konserttimatkalla tehdään intensiivisempää työtä. Pitääkö nämä poikkeamat laskea pois tai lisätä määriin ja miten varmistetaan se, että kaikki koulutuksen järjestäjät tekevät sen samalla tavalla?

Myös nykyisessä opetustuntiperusteisessa järjestelmässä eri koulutuksen järjestäjien käytännöt laskea annettuja opetustunteja opetushallituksen raporttiin poikkeavat toisistaan merkittävästi, huolimatta viranomaisten antamista ohjeista. Jos oppilaiden saamat tunnit eivät enää olisi laskennallisia, voisi tästä seurata varsinainen kaaos, koska laskentajärjestelmät olisivat erilaisia, eikä laskentaa voisi viranomainenkaan mitenkään jälkikäteen tarkistaa. Oppijoiden ja perheiden käsitykset tuntimääristä voisivat myös edellä mainittu huomioon ottaen erota merkittävästi oppilaitoksen käsityksestä, mikä voisi aiheuttaa kitkaa.

Tasolta toiselle etenevässä järjestelmässä todistusta ei voi saada vain sen perusteella, kuinka moneen opetustuntiin on osallistunut, vaan todistuksen myöntämisen tulee perustua myös saavutettuihin taitoihin.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tulee olla osa taiteen perusopetusta ja sen rahoitusta, mutta sitä ei tule jyvittää opintopisteinä osaksi varsinaisen oppimäärän laajuutta, kuten nytkään ei ole asian laita.

Opetuksen kehittämiseen käytetyt opettajien tunnit (osa ns. muu työn tunteista) tulisi voida laskea mukaan valtionrahoitukseen oikeuttaviin tunteihin. Nykyinen järjestelmä kannustaa tekemään asiat niin kuin aina ennenkin, koska vain oppilaiden saamat opetustunnit lasketaan.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Oma momentti musiikin rahoitukseen tulee edelleen säilyttää, koska sen perusteet eivät ole muuttuneet. Muutettaessa musiikkioppilaitoslaki vuonna 1998 taiteen perusopetuslaiksi, tavoitteena oli turvata musiikin tarvitsemat yksilöopetuksen tuntiresurssit verrattuna muihin taiteenaloihin. Ryhmäopetuksen kustannukset oppilasta kohti sekä lukukausimaksukertymä oppituntia kohden ovat muissa taidelajeissa erilaiset, ja tästä syystä musiikin opetuksen järjestäminen on selvästi kalliimpaa. Laadukas musiikin taiteen perusopetus nojaa pääosin yksilöopetukseen, mikä erottaa sen muista taiteenaloista ja kasvattaa kustannuksia merkittävästi.

Painotamme myös, että varhaisiän musiikkikasvatusta ei tule rinnastaa 9 §:ssä tarkoitettuun taide- ja kulttuuritoimintaan tai -kasvatukseen, jota annetaan ennen taiteen perusopetuksen tavoitteellisia opintoja. Sen sijaan varhaisiän musiikkikasvatuksen on oltava osa taiteen perusopetuksen tavoitteellista opintopolkua ja rahoitusta, kuitenkin viemättä tunteja varsinaiselta oppimäärältä.

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ehdotetun kaltaisena pykälä on hyvä ja tärkeä, mutta ehkä tarkoituksellakin ympäröivää.

Työryhmän ehdotuksen luvussa 3 sanotaan, että ehdotettu lainsäädäntö kannustaisi tarkoituksenmukaisiin uudistuksiin ja vahvempaan yhteistyöhön. Edelleen raportin kohdassa 4.2.1.2 sanotaan, että ”yhden oppimäärän mukaista opetusta arvioidaan toteutettavan laaja-alaisessa yhteistyössä oppilaitosten välillä”. Perusteluissa puhutaan myös toiminnallisista yhteistyömalleista sekä hallinnollisesta ja tilayhteistyöstä, samoin kuin siitä, että ”uuden oppimäärän koulutuspolku rakennettaisiin jatkossa yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten kanssa” ja siitä, että ”yhteistyö voisi tuoda oppilaitoksille synergiaetuja esimerkiksi viestinnän, opettajien rekrytoinnin tai tilayhteistyön osalta”.

Muistion luvun 4.2.1.2 mukaan Suomessa toimii yhteensä 259 taiteen perusopetuksen oppilaitosta. Tuntuu kuin nyt suunniteltavassa uudistuksessa kierrettäisiin sitä kenttää tabuna pidettyä asiaa, että nyt taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestäjiä on aivan liian monta ja niitä pitäisi yhdistää, kuten on jo kaikilla muilla koulutusasteilla tapahtunut.

Koulutuksen järjestämisen hallinnolliset vaatimukset ovat vuosikymmenien kuluessa tiukentuneet huomattavasti, ja monetkaan taiteen perusopetuksen koulutuksen pienet järjestäjät eivät nykyisin tosiasiallisesti pysty järjestämään koulutusta nykyisten lakien ja hallinnollisten määräysten mukaisesti.

Yhteistyötä on toki voinut aiemminkin tehdä ja on tehty paljonkin, mutta pykälästä tai sen perusteluista ei nyt tarkkaan ottaen ilmene tai ei uskalleta suoraan sanoa, mitä muutosta asiaan kaivattaisiin, eli koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten yhdistymisiä.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Vastuutehtävien määrittely olisi kannatettava uudistus taiteen perusopetuksen kehittämiseen. Kuitenkin siihen nyt osoitettu rahallinen panostus on todella pieni tarpeeseen nähden, jos halutaan riittävällä laajuudella palvella monimuotoisia oppilaitoksien kehittämistarpeita.

Pop & Jazz Konservatorion Säätiö huomauttaa, että Pop & Jazz Konservatorio on koko olemassaolonsa ajan jo yli 50 vuotta käytännössä kantanut epävirallisesti rytmimusiikin opetuksen vastuutehtävää alueellisesti ja valtakunnallisti, aivan taiteen perusopetuksen uuden asetusluonnoksen 3§ mukaisesti. Konservatorio on toiminut keskeisenä sisällöllisenä auktoriteettina pop/jazzmusiikin opetuksessa ja kymmenet muut oppilaitokset ovat tukeutuneet sen apuun opetuksen, arvioinnin, laadunhallinnan ja koulutuksen järjestämisen kysymyksissä. Konservatorio on myös vuosikymmeniä järjestänyt säännöllisiä valtakunnallisia rytmimusiikin syyspäiviä tai muita

pedagogisia rytmimusiikin päiviä ja toiminut asiantuntijana lukemattomissa aiheeseen liittyvissä seminaareissa ja työryhmissä. Olisi hyvä, jos konservatorio saisi tästä toiminnasta tulevaisuudessa myös erillistä rahoitusta.

On myös pitkällä kokemuksella todettava, että pedagogiikkaan, toimintakulttuuriin ja oppimisympäristöihin liittyviä malleja ja hyviä käytänteitä voidaan jakaa, mutta näitä käytäntöjä voi harvoin siirtää sellaisenaan koulutuksen järjestäjältä toiselle, koska kunkin järjestäjän on sovellettava niitä omista lähtökohdistaan ja muutettava niistä ne osat, jotka eivät paikalliseen toimintaan sovellu. On varottava tilannetta, jossa toiset koulutuksen järjestäjät ottavat uusia käytäntöjä kuvaavat tekstit nettisivuilleen sellaisenaan ja itse toiminta on sitten jotakin muuta. Sitäkin nimittäin tapahtuu. Yhteistyötä voi vastuutehtävällä toki edistää.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Lakiehdotuksen 12 §:n uusi 3 momentti liittyy valtion talousarvioon. Perusteluissa ehdotetaan poistettavaksi erottelu musiikin ja muiden taiteenalojen välillä. Tätä erottelua ei tule poistaa, vaan sen säilyttäminen on välttämätöntä.

Momentin perusteluissa todetaan, että suoritemäärien vahvistamisessa käytettäisiin suhteellista laskentaa ja suoritemääriä verrattaisiin koko taiteen perusopetuksen suoritemääriin. Pop & Jazz Konservatorion säätiö vastustaa ehdotusta ja katsoo, että musiikin osalta suoritemäärien lisäosan laskenta tulee suhteuttaa nimenomaan saman taiteenalan, eli musiikin, sisällä – ei kaikkiin taiteenaloihin yhteisesti.

Toisin sanoen suoritteiden vahvistamisessa on huomioitava oppilaitoksen toteutunut oppilasmäärä sekä oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrä suhteessa kaikkiin musiikin perusopetuksen oppilaisiin.

Nykyisessä laissa ja sitä täydentävässä valtion talousarviossa on erottelu musiikin ja muiden taiteenalojen välillä. Musiikille on sen erityisluonteesta ja yksilöopetuksesta johtuen varattu oma momenttinsa. Tämä erottelu on tärkeä säilyttää myös jatkossa, jotta rahoitus ja valtionosuuden laskennalliset perusteet pohjautuvat edelleen selkeästi määriteltyihin suoritemääriin.

Vaikka lakiehdotuksen 9 §:ssä luovutaan musiikin ja muiden taiteiden erittelystä, tämän ei tule merkitä sitä, että musiikin taiteenalan saavutettavuus, saatavuus tai laatu heikkenisivät talousarvion momenttijaon poistumisen seurauksena.

On huomattava, etteivät eri taiteenalojen opiskeluprosessit ole ajankäytön suhteen keskenään vertailukelpoisia. Musiikissa instrumentin taitojen saavuttaminen edellyttää yksilöllistä motorisen osaamisen kehittämistä, mikä vie tyypillisesti koko peruskoulun ja toisen asteen ajan. Muissa taiteissa opintopolku on yleensä lyhyempi: ryhmäopetuksessa opintovuodet karttuvat yleensä yhteisesti. Musiikissa oppimäärä valmistuu kunkin oppijan osaamiseen, lahjakkuuteen ja motivaatioon perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti.

Jos myös oppilasmäärästä tulee rahoituksen peruste, on musiikin kohdalla erityisen tärkeää, että vertailu tehdään nimenomaan saman taiteenalan sisällä. Musiikki poikkeaa muista taiteenaloista siinä, että sen opetus perustuu pääosin yksilöopetukseen. Mikäli vertailu ulotettaisiin koko taiteen perusopetuksen kenttään, seurauksena olisi väistämättä rahoitusperusteen siirtyminen yksilöopetuksesta ryhmäopetukseen.

Ero näkyy käytännön tasolla selvästi: jos yhtä oppituntia varten muodostetaan kymmenen oppilaan ryhmä, syntyy opetustuntikertymä moninkertaisena yksilöopetukseen verrattuna. Samalla ryhmä tarvitsee vain yhden opetustilan, kun taas vastaava määrä yksilöopetusta vaatii useita tiloja. Näiden kustannus- ja tilantarpeiden vuoksi musiikille on aikoinaan osoitettu oma rahoitusmomentti. On välttämätöntä, että myös musiikin omat pedagogiset ratkaisut voidaan turvata myös jatkossa, eikä opetuksen laatu tai osaamistavoitteet jää ryhmäopetuksen määrällisten etujen tai nopeampien oppimäärien varjoon.

Tästä syystä esitämme, että oppilasmääriä ja oppimäärän suorittaneiden määriä verrataan kunkin taiteenalan sisällä erikseen. Näin toimien voidaan varmistaa oikeudenmukaisuus ja ottaa huomioon eri taiteenalojen erityispiirteet.

On myös myönteistä, että ehdotuksessa huomioidaan väestötappioalueet ja niille asetettava oppilaitoskohtainen vähimmäistaso, niin sanottu saatavuustaso. Opetuksen turvaaminen näillä alueilla on tärkeää paitsi yksittäisen oppijan myös koko yhteiskunnan kannalta.

Samalla on kuitenkin välttämätöntä huomioida myös kasvukeskukset. Niissä opetuksen saatavuus ja kysynnän kohtaaminen on koko musiikkielämän tulevaisuuden kannalta keskeinen kysymys: kuinka moni erityisesti lapsista ja nuorista jää kokonaan tämän koulutusmuodon ulkopuolelle?

Opetushallituksen raportissa 2020:4 todetaan, että oppilaspaikan ulkopuolelle jääneistä 61 % olisi halunnut opiskella musiikkia ja 39 % kahdeksaa muuta taiteenalaa. Tämä tilasto osoittaa selvästi, ettei musiikin tuntiresurssia ole perusteita vähentää tai suunnata uudelleen – päinvastoin resursseja tulisi kasvattaa vastaamaan olemassa olevaa kysyntää.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälään pitää kirjata, että koulutuksen järjestäjä voi oppilaaksiotossa 1 momentin estämättä asettaa lapset ja nuoret ensisijaiseen asemaan.

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Oppimäärästä olisi järkevää voida antaa myös välitodistus, ei vain päättötodistus. Tämä helpottaisi niitä koulutuksen järjestäjiä, joilla ei ole kykyä antaa koko 1000 tunnin pakettia, kun ovat aiemmin antaneet 500 laskennallista tuntia. Tällainen välitodistuksen mahdollisuus tekisi edistymisen oppilaalle näkyvämmäksi ja motivoisi jatkamaan.

Muu kommentti: Hyvä, että pykälässä puhutaan osaamisen arvioinnista, muutenkin osaamisperustaisuus kannattaisi ottaa mukaan lakiesitykseen.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Lakiehdotuksen 12 §:n uusi 3 momentti liittyy valtion talousarvioon. Perusteluissa ehdotetaan poistettavaksi erottelu musiikin ja muiden taiteenalojen välillä. Tätä erottelua ei tule poistaa, vaan sen säilyttäminen on välttämätöntä.

Momentin perusteluissa todetaan, että suoritemäärien vahvistamisessa käytettäisiin suhteellista laskentaa ja suoritemääriä verrattaisiin koko taiteen perusopetuksen suoritemääriin. Pop & Jazz Konservatorion säätiö vastustaa ehdotusta ja katsoo, että musiikin osalta suoritemäärien lisäosan laskenta tulee suhteuttaa nimenomaan saman taiteenalan, eli musiikin, sisällä – ei kaikkiin taiteenaloihin yhteisesti.

Toisin sanoen suoritteiden vahvistamisessa on huomioitava oppilaitoksen toteutunut oppilasmäärä sekä oppimäärän suorittaneiden oppilaiden määrä suhteessa kaikkiin musiikin perusopetuksen oppilaisiin.

Nykyisessä laissa ja sitä täydentävässä valtion talousarviossa on erottelu musiikin ja muiden taiteenalojen välillä. Musiikille on sen erityisluonteesta ja yksilöopetuksesta johtuen varattu oma momenttinsa. Tämä erottelu on tärkeä säilyttää myös jatkossa, jotta rahoitus ja valtionosuuden laskennalliset perusteet pohjautuvat edelleen selkeästi määriteltyihin suoritemääriin.

Vaikka lakiehdotuksen 9 §:ssä luovutaan musiikin ja muiden taiteiden erittelystä, tämän ei tule merkitä sitä, että musiikin taiteenalan saavutettavuus, saatavuus tai laatu heikkenisivät talousarvion momenttijaon poistumisen seurauksena.

On huomattava, etteivät eri taiteenalojen opiskeluprosessit ole ajankäytön suhteen keskenään vertailukelpoisia. Musiikissa instrumentin taitojen saavuttaminen edellyttää yksilöllistä motorisen osaamisen kehittämistä, mikä vie tyypillisesti koko peruskoulun ja toisen asteen ajan. Muissa taiteissa opintopolku on yleensä lyhyempi: ryhmäopetuksessa opintovuodet karttuvat yleensä yhteisesti. Musiikissa oppimäärä valmistuu kunkin oppijan osaamiseen, lahjakkuuteen ja motivaatioon perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti.

Jos myös oppilasmäärästä tulee rahoituksen peruste, on musiikin kohdalla erityisen tärkeää, että vertailu tehdään nimenomaan saman taiteenalan sisällä. Musiikki poikkeaa muista taiteenaloista siinä, että sen opetus perustuu pääosin yksilöopetukseen. Mikäli vertailu ulotettaisiin koko taiteen perusopetuksen kenttään, seurauksena olisi väistämättä rahoitusperusteen siirtyminen yksilöopetuksesta ryhmäopetukseen.

Ero näkyy käytännön tasolla selvästi: jos yhtä oppituntia varten muodostetaan kymmenen oppilaan ryhmä, syntyy opetustuntikertymä moninkertaisena yksilöopetukseen verrattuna. Samalla ryhmä tarvitsee vain yhden opetustilan, kun taas vastaava määrä yksilöopetusta vaatii useita tiloja. Näiden kustannus- ja tilantarpeiden vuoksi musiikille on aikoinaan osoitettu oma rahoitusmomentti. On välttämätöntä, että myös musiikin omat pedagogiset ratkaisut voidaan turvata myös jatkossa, eikä opetuksen laatu tai osaamistavoitteet jää ryhmäopetuksen määrällisten etujen tai nopeampien oppimäärien varjoon.

Tästä syystä esitämme, että oppilasmääriä ja oppimäärän suorittaneiden määriä verrataan kunkin taiteenalan sisällä erikseen. Näin toimien voidaan varmistaa oikeudenmukaisuus ja ottaa huomioon eri taiteenalojen erityispiirteet.

On myös myönteistä, että ehdotuksessa huomioidaan väestötappioalueet ja niille asetettava oppilaitoskohtainen vähimmäistaso, niin sanottu saatavuustaso. Opetuksen turvaaminen näillä alueilla on tärkeää paitsi yksittäisen oppijan myös koko yhteiskunnan kannalta.

Samalla on kuitenkin välttämätöntä huomioida myös kasvukeskukset. Niissä opetuksen saatavuus ja kysynnän kohtaaminen on koko musiikkielämän tulevaisuuden kannalta keskeinen kysymys: kuinka moni erityisesti lapsista ja nuorista jää kokonaan tämän koulutusmuodon ulkopuolelle?

Opetushallituksen raportissa 2020:4 todetaan, että oppilaspaikan ulkopuolelle jääneistä 61 % olisi halunnut opiskella musiikkia ja 39 % kahdeksaa muuta taiteen alaa. Tämä tilasto osoittaa selvästi, ettei musiikin tuntiresurssia ole perusteita vähentää tai suunnata uudelleen – päinvastoin resursseja tulisi kasvattaa vastaamaan olemassa olevaa kysyntää.

Muu kommentti: Nykyisen lainsäädännön mukaan taiteen perusopetuksen yksityisten koulutuksen järjestäjien yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osuudella prosenttikorotuksena kaikkien koulutuksen järjestäjien maksamien arvonlisäverojen keskiarvolla. Olisi tärkeää siirtyä ylempien koulutusasteiden malliin, jossa koulutuksen järjestäjä saa maksamansa arvonlisäverot takaisin OKM:ltä euro eurosta. Nykyinen järjestelmä asettaa koulutuksen järjestäjät eriarvoiseen asemaan, sillä nyt kunnalliset koulutuksen järjestäjät voivat vähentää kaikki arvonlisäveronsa, mutta yksityiset eivät. Suuremmat yksityiset koulutuksen järjestäjät nyt käytännössä subventoivat pienempiä.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pop & Jazz Konservatorion Säätiö kannattaa ehdotukseen sisältyvän asetuksen 20 § viidennen kohdan poistamista kokonaan tai muutettuna seuraavasti:

5) jolla on asianomaisella taiteen alalla saavutettu taiteellinen tai muu ammatillinen ansioituneisuus sekä vähintään 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot.

Säätiö katsoo, että 60 opintopisteen pedagogiset opinnot tulisi sisältyä kaikkien kelpoisuusluokkien vaatimuksiin. Esitämme, että ehdotuksen kohta 5 joko poistetaan kokonaan tai siihen lisätään velvoite pedagogisten opintojen suorittamisesta.

Pelkät taiteelliset ansiot eivät riitä pätevöittämään opettajaksi, sillä opetussuunnitelmien tavoitteellinen toteuttaminen edellyttää pedagogista osaamista. Vain pedagogisen koulutuksen kautta voidaan varmistaa, että opettaja hallitsee opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin taiteen perusopetuksen edellyttämällä tasolla.

Tilanteen ratkaisemiseksi olisi tarpeen luoda siirtymäsäännös, joka mahdollistaa epäpäteväksi katsotun henkilön määräaikaisen palkkaamisen ja antaa hänelle aikaa täydentää kelpoisuutensa esimerkiksi kolmen tai viiden vuoden kuluessa. Tällainen malli on jo käytössä ammatillisen koulutuksen opettajien kelpoisuusehdoissa ja toimisi hyvin myös tässä yhteydessä. Pedagogista koulutusta on nykyään saatavilla ja osa siitä voidaan tehdä etätoteutuksena.

On tärkeää, että oppilaitoksilla säilyy jatkossakin oikeus määritellä rekrytoinnissaan lain vaatimuksia tiukempia kelpoisuusehtoja. Sekä lain että asetuksen tulee antaa tilaa tälle oppilaitoskohtaiselle harkinnalle.

Asetuksen kohta 5 (mahdollisuus toimia opettajana ilman tutkintoa pelkkien taiteellisten ansioiden perusteella) on ongelmallinen, koska se siirtää kelpoisuuden arvioinnin koulutuksen järjestäjälle ilman yhteisiä kriteerejä. Tämä johtaa koulutuksen järjestäjien välisiin eroihin ja vaikeuttaa laadunvarmistusta. Pätevä ja koulutettu henkilöstö on laadukkaan ja arvostetun koulutusjärjestelmän perusta. Mikäli kelpoisuuksia väljennetään, vaarannetaan taiteen perusopetuksen arvostus, oppimistulokset sekä alan vetovoima – myös opettajankoulutuksen näkökulmasta. Eihän muissakaan koulutusmuodoissa ole kelpoisuusehtoja väljennetty uudistusten yhteydessä, edes syrjäseuduilla.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Koskien asetusluonnoksen 3§:ää Vastuutehtävän sisältö: Vastuutehtävien määrittely olisi kannatettava uudistus taiteen perusopetuksen kehittämiseen. Kuitenkin siihen nyt osoitettu rahallinen panostus on todella pieni tarpeeseen nähden, jos halutaan riittävällä laajuudella palvella monimuotoisia oppilaitoksien kehittämistarpeita.

Pop & Jazz Konservatorion Säätiö huomauttaa, että Pop & Jazz Konservatorio on koko olemassaolonsa ajan jo yli 50 vuotta käytännössä kantanut epävirallisesti rytmimusiikin opetuksen vastuutehtävää alueellisesti ja valtakunnallisti, aivan taiteen perusopetuksen uuden

asetusluonnoksen 3§ mukaisesti. Konservatorio on toiminut keskeisenä sisällöllisenä auktoriteettina pop/jazzmusiikin opetuksessa ja kymmenet muut oppilaitokset ovat tukeutuneet sen apuun opetuksen, arvioinnin, laadunhallinnan ja koulutuksen järjestämisen kysymyksissä. Konservatorio on myös vuosikymmeniä järjestänyt säännöllisiä valtakunnallisia rytmimusiikin syyspäiviä tai muita pedagogisia rytmimusiikin päiviä ja toiminut asiantuntijana lukemattomissa aiheeseen liittyvissä seminaareissa ja työryhmissä. Olisi hyvä, jos konservatorio saisi tästä toiminnasta tulevaisuudessa myös erillistä rahoitusta.

On myös pitkällä kokemuksella todettava, että pedagogiikkaan, toimintakulttuuriin ja oppimisympäristöihin liittyviä malleja ja hyviä käytänteitä voidaan jakaa, mutta näitä käytäntöjä voi harvoin siirtää sellaisenaan koulutuksen järjestäjältä toiselle, koska kunkin järjestäjän on sovellettava niitä omista lähtökohdistaan ja muutettava niistä ne osat, jotka eivät paikalliseen toimintaan sovellu. On varottava tilannetta, jossa toiset koulutuksen järjestäjät ottavat uusia käytäntöjä kuvaavat tekstit nettisivuilleen sellaisenaan ja itse toiminta on sitten jotakin muuta. Sitäkin nimittäin tapahtuu. Yhteistyötä voi vastuutehtävällä toki edistää.

Koskien asetusluonnoksen 4§:ää vastuutehtävän hakeminen, momenttia 1 Selvitys vastuutehtävän tarpeesta: tarpeen pitäisi perustua alalla yleisesti hyväksyttyihin näkökantoihin, eikä pelkästään yksittäisen koulutuksen järjestäjän toiveisiin ja aivoituksiin.

Murto Janne
Pop Jazz Konservatorion Säätiö sr